

«Πάνω γειτονιά»

της Ρήνας Κατσελλή από το Θέατρο Ένα

Σκηνοθεσία: Μαρία Μανναρίδου Καρσερά. **Σκηνικά – Κοστούμια:** Έλενα Κατσούρη.

Μουσική: Αλέξης Βασιλείου. **Χορογραφία:** Αντώνης Αντωνίου.

Φωτισμός: Ανδρέας Χριστοδουλίδης/Καρολίνα Σπύρου

Παίζουν: Ρεβέκκα Αποστολοπούλου, Anthony Skordi, Χριστίνα Χριστόφια, Σωτήρης Μεστάνας, Δήμας Δημοσθένους, Αλεξία Παρασκευά, Μανώλης Μιχαηλίδης.

Θ ΕΩΡΩ τη φετινή καλοκαιρινή παράσταση του Θεάτρου Ένα πολύ ενδιαφέρουσα από την άποψη της σχέσης της ζωντανής παράστασης με το γραπτό κείμενο ενός θεατρικού έργου. Όταν μέσα από απεριόριστη ποικιλία θεατρικών παραστάσεων, η κάθε μια από τις οποίες έχει τη μοναδικότητά της και την αισθητική της αυτονομία, συναντάμε υλικό μέσα από το οποίο διαφαίνεται μια «νομοτέλεια», ένας θεωρητικός «κανόνας», αυτό χρήζει προσοχής. Αν δεχόμαστε, λοιπόν, πως το χάος της θεατρικής ποικιλίας διέπεται από κάποιους «νόμους», τότε με βάση την παράσταση της «Πάνω γειτονιάς» της Ρήνας Κατσελλήας δούμε πώς λειτουργεί ο «νόμος της σκηνικής βιωσιμότητας».

Θα ήθελα να έχω στα χέρια μου την πρώτη γραφή του έργου, εκείνη που χρονολογείται από το 1998, για να παρακολουθήσω πιο καθαρά τις μεταμορφώσεις του κειμένου. Αυτό όμως εκτός από αντιιδεοντολογικό (η προς κρίση εκδοχή του κειμένου ακούγεται στην παράσταση και παρουσιάζεται από τις εκδόσεις «Χρυσалиνιώτισσα», 2005), είναι ίσως και πλεονασμός, επειδή οι μεταμορφώσεις εντοπίζονται και στην τελική παραλλαγή του σαν ουλές από μια δύσκολη πλαστική εγχείρηση. Οι προσεκτικοί θεατές έχουν τη δυνατότητα να ξετυλίξουν προς τα πίσω τις στυλιστικές, ιδεολογικές, και τεχνικές αλλαγές που υπέστη το αρχικό κείμενο. Ετσι η παράσταση αποτελεί ένα είδος θεατρικού παλιμψήστου όπου το παλιό κείμενο προβάλλει κατά τόπους κάτω από το καινούργιο που ήρθε να το αντικαταστήσει.

Η σκηνοθέτις Μαρία Καρσερά έκανε το έργο σκηνικά βιώσιμο. Η πιο δραστική και αποτελεσματική από τις επεμβάσεις της ήταν η αλλαγή του «υφολογικού φωτισμού» σε χιουμοριστικό. Στο πρώτο στάδιο έγινε η δουλειά μαζί με τη συγγραφέα πάνω στο κείμενο και στο δεύτερο η Καρσερά επιμελήθηκε την παράσταση στυλιστικά ενισχύοντας με κωμικό στοιχείο τα σημεία όπου ένιωθε ως σκηνοθέτης ανασφάλεια, όπου το έργο παρουσίαζε ηθοπλαστικό σύνδρομο. Η κωμική προσέγγιση απάλυνε τις σκηνικά άγαρμπες γωνιές, ελάφρυνε τις βαριές γραμμές και (το κυριότερο) ανέδειξε την αφέλεια του έργου ως προτέρημα.

Χωρίς τη χιουμοριστική χροιά και κάτω από ένα δραματικό φωτισμό οι ήρωες του έργου, αλλά και οι θεατές της παράστασης, θα έβγαζαν τις αλήθειες εκεί που δεν υπήρχαν και θα ήταν αναγκασμένοι να τοποθετηθούν μπροστά σε κάποια πλαστά διλήμματα. Επιτρέψτε μου να μην τεκμηριώσω το τελευταίο από το κείμενο. Εννών εκείνες τις αντιθέσεις μεταξύ της κυπριακής παραδοσιακής και εναρμονισμένης με το φυσικό περιβάλλον ζωής και τις μεθόδους του αυτοκαταστροφικού νεοπλουτισμού των σημερινών Κυπρίων, δίλημμα πλαστό από ηθική άποψη, επειδή η «Πάνω γειτονιά» αξία κατά τη Ρήνα Κατσελλή και την ηρωίδα της Αγγελούδιας, δεν παύει να είναι δημιούργημα του τοκογλύφου Καρπή, ενώ ο αγροτουρισμός που προτείνεται ως «ηθική» λύση του προ-

βλήματος είναι, πιστεύω, μια μη ικανοποιητική απάντηση στα κοινωνικά και υπαρκτά προβλήματα της σημερινής Κύπρου.

Θα εγκλωβίζομασταν σ' όλα αυτά αν η Μαρία Καρσερά δεν εφεύρισκε το ιδιαίτερο ύφος αυτής της παράστασης. Βέβαια, το ναΐφ του κειμένου (κάτι όμοιο με το εικαστικό ναΐφ της Θράκης Ρωσσίδου-Τζόουνς) είναι πολύ δύσκολο να διατηρηθεί από τους συντελεστές της παράστασης, έτσι τη θέση του καταλαμβάνει ο σουρεαλισμός. Το αποκορύφωμα της σουρεαλιστικής τεχνοτροπίας είναι η σκηνή όπου η μαστουρωμένη κατά λάθος από τις αναθυμιάσεις νarkωτικών Αγγελούδια τραγουδά και χορεύει (ο συνθέτης Αλέξης Βασιλείου και ο χορογράφος Αντώνης Αντωνίου κατάλαβαν και υποστήριξαν την ιδιομορφία της). Πιστεύω, ότι η επιλογή της Ρεβέκκας Αποστολοπούλου ήταν πολύ σωστή για το συγκεκριμένο ρόλο, επειδή η ηθοποιός συνδυάζει το πηγαίο αφελές ύφος του κειμένου με τις σουρεαλιστικές οδηγίες της σκηνοθέτιδας. Οι τέλει φορείς της υφολογικής σκηνοθετικής πρότασης είναι το σουηδόφωνο ομοφυλοφιλικό ζευγάρι (Σωτήρης Μεστάνας και Δήμας Δημοσθένους). Η Χριστίνα Χριστόφια ξεφεύγει λίγο προς την παρωδία στο ρόλο της ρομαντικής ζωγράφου Έρμας, ξεπερνά τη λεπτή στυλιστική γραμμή που τηρεί ο Μεστάνας.

Ο Anthony Skordi μας εισάγει στο πνεύμα της Καρσερά με το ρόλο του αηδιαστικού και κακό, αλλά ξαφνικά αστείου γέροντα Καρπή, ενώ στο δεύτερο του ρόλο του ανήθικου γιου είναι εγκλωβισμένος στα στερεότυπα, αλλά και η σκηνοθέτις δεν του προσφέρει λύσεις. Η Αλεξία Παρασκευά είναι εκτός στυλιστικού κλίματος. Δεν κατάλαβα και την ενδυματολογική λύση που δίνει στη μορφή της πρώην φρικιού και νυν δικηγόρου Ειντζελ η Έλενα Κατσούρη. ●